

Leder drømmesamtaler til mere nærvær og livskvalitet hos ældre?

HOVEDKONKLUSIONER FRA EVALUERINGEN AF
'DRØMMESAMTALER', ÆLDRE SAGEN, FEBRUAR 2024

Hvad er Drømmesamtaler?

- › Drømmesamtaler er samtaler mellem ældre og medarbejdere i ældreplejen, der ellers ikke ville være holdt. **Samtalerne har fokus på ældres drømme, ønsker og behov.** Ældre Sagen har ønsket at der blev afholdt flere af disse samtaler, hvilket er sket gennem Projekt Drømmesamtaler – værdifulde møder og oplevelser for ældre med brug for hjælp.
- › Formålet med at gennemføre drømmesamtalerne er at **bidrage til ældres livskvalitet og styrke oplevelsen af værdighed i den hjælp og støtte, de modtager.** Det skal ske ved at styrke medarbejderne i ældreplejen i at møde og se det hele menneske.
- › **Drømmesamtalerne skal skabe rum for, at unikke oplevelser, historier og erfaringer, hos den enkelte ældre, kommer frem i lyset.** Ved at medarbejderne er nysgerrige på den enkelte, kan de møde de ældre, hvor de er, og tilbyde støttetiltag og oplevelser der er meningsfulde og relevante for dem hver især.

Læsevejledning

- › Denne korte udgave af evalueringen har til **formål at præsentere hovedkonklusionerne fra rapporten:** "Evaluering af Drømmesamtaler".
- › Efter en kort introduktion fokuserer denne korte udgave på de **tre hovedkonklusioner fra den samlede evalueringsrapport:**
 1. Drømmesamtaler er betydningsfulde for både ældre og medarbejdere.
 2. Anledninger og kompetencer til samtalerne er vigtige.
 3. Civilsamfundet kan hjælpe med at agere på drømmene.
- › **For uddybende viden om projektet og fundene** henvises til den samlede evalueringsrapport, der kan tilgås via www.aeldresagen.dk/evaluering-droemmesamtaler.

Lykkes drømmesamtalerne i at skabe betydningsfulde møder og oplevelser for ældre?

Evalueringen viser for det første, at **drømmesamtalerne lykkes i at skabe betydningsfulde møder og oplevelser for ældre**. De ældre føler sig set, hørt og lyttet til gennem samtalerne, og de oplever at have meningsfulde samtaler, der skaber nærvær, relationer og fremmer følelsen af fællesskab.

De ældre sætter særligt pris på, at **drømmesamtalerne går dybere** end andre samtaler, da der er en tendens til, at andre samtaler kan blive overfladiske.

Nogle ældre finder det dog overvældende eller svært at deltage i drømmesamtalerne, da de oplever, at samtaler om drømme, ønsker og behov er for private, hvorfor de trækker sig i samtalerne. De fortæller dog, at det ofte skyldes manglende kendskab og relation til medarbejderne, hvilket peger på vigtigheden af, at medarbejderne har de relationelle kompetencer til at mærke efter og kalibrere på den enkelte ældre. Kalibrering betyder, at medarbejderne, gennem brug af deres sanser, bliver i stand til at aflæse den enkelte ældres unikke træk. Netop derfor fylder dette meget i kompetenceudviklingen af medarbejderne.

“De dybe samtaler giver nærvær og skaber relationer, fordi man giver noget af sig selv i samtalerne. Det giver glæde og varme og en følelse af fællesskab.”

Ældre, der har deltaget i drømmesamtale

Hvornår er drømmesamtalerne særligt betydningsfulde for ældre?

Tre forhold gør det særligt betydningsfuldt for ældre at være i en drømmesamtale:

Når de føler sig værdsat og anerkendt. Ældre sætter pris på samtaler, hvor de føler sig værdsat som samtalepartnere, lærer noget af hinanden og oplever at deres perspektiver bliver værdsat. Her oplever de at blive set som ligeværdige samtalepartnere.

Når der er relevante emner på dagsordenen. Drømmesamtaler er mest meningsfulde, når de omhandler emner, der er vigtige for den enkelte ældre. Gode minder fra fortiden og betydningsfulde oplevelser er eksempler på sådanne emner.

Når der kommer dybde i samtalerne. Mange ældre oplever, at drømmesamtaler bliver betydningsfulde, når de går dybere og sætter ord på sårbare emner. Tryghed og relationer til medarbejderne i ældreplejen er afgørende for at opnå dybde i samtalerne, hvilket peger på vigtigheden af, at medarbejderne har de relationelle kompetencer til at være i disse samtaler.

“Det er vigtigt at få talt om døden, da man ellers kan gå og være bange for, at ens ønsker ikke bliver opfyldt.”

Ældre, der har deltaget i drømmesamtale

Hvilken betydning har det for drømmesamtalerne, når medarbejdernes relationelle kompetencer styrkes?

Evalueringen viser, at det er **positivt for drømmesamtalerne, når medarbejdernes relationelle kompetencer styrkes**. Det giver medarbejderne en oplevelse af, at de har nemmere ved at indgå i samtaler om ældres drømme, ønsker og behov. De oplever, at de møder de ældre på en anden måde, og at samtalerne bliver mere givende og nærværende.

De ældre oplever også, at det er vigtigt, at medarbejdernes relationelle kompetencer styrkes, da stærke relationelle kompetencer **højner sandsynligheden for nærværende og meningsfulde samtaler** om drømme, ønsker og behov.

Når medarbejderne har stærke relationelle kompetencer, hvilket fx viser sig ved, at de holder øjenkontakt og har et åbent kropssprog i drømmesamtalerne, ser vi eksempler på **ældre, der bliver rørte og sætter mange ord på deres drømme, ønsker og behov**. Vi tolker det som tegn på, at de ældre oplever samtalerne som meningsfulde og har en tryghed ved at åbne op.

“Jeg er blevet bedre til at fange de ældres signaler i samtalerne, og det betyder, at jeg har nogle andre samtaler, end jeg havde tidligere.”

Medarbejder på plejehjem

Hvilken betydning har samtaleredskabet for gennemførelsen af drømmesamtaler?

Evalueringen viser, at **samtaleredskabet 'Drømmesamtaler'** opfattes som et godt hjælpeværktøj til at starte samtaler om ældres drømme, ønsker og behov. Både medarbejdere og ældre fortæller, at det kan være med til at gøre det mere simpelt og legitimt at starte disse samtaler.

Der er **forskellige fremgangsmåder til at bruge samtaleredskabet**. Nogle medarbejdere udvælger kort på forhånd, andre udvælger dem i samarbejde med de ældre. Nogle bruger primært de fysiske kort, mens andre bruger dem som inspiration. De forskellige fremgangsmåder viser, at det er gavnligt, at samtaleredskabet har så stor en grad af fleksibilitet, da det betyder, at det kan tilpasses forskellige medarbejdere og ældre.

Der er dog en opfattelse af, at **samtaleredskabet har størst værdi i kombination med kompetenceudviklingen**. I kombination er de to med til at skabe gode betingelser for, at medarbejderne gennemfører drømmesamtaler, der opleves som givende og meningsfulde for de ældre.

“Jeg bruger kortene som inspiration, når jeg møder noget derude, hvor jeg har brug for inputs til spørgsmål at stille.”

Medarbejder i hjemmeplejen

Hvordan foregår en drømmesamtale?

Der er **ingen formel for**, hvordan drømmesamtalerne skal gennemføres, hvorfor de gennemføres på forskellige måder.

I nogle tilfælde foregår de som **gruppesamtaler** mellem en medarbejder og flere ældre, men de gennemføres også som **1:1-samtaler** mellem én ældre og én medarbejder.

Nogle medarbejdere bruger **samtaleredskabet Drømmesamtaler**, bestående af 52 samtalekort med spørgsmål og illustrationer, som en tilgang til at gå ind i samtalerne. Andre medarbejdere lader sig inspirere af spørgsmålene.

Hvad kræver det af medarbejderne?

For at medarbejderne kan indgå i og gennemføre drømmesamtaler, der opleves som meningsfulde og givende for ældre, er det vigtigt, at de har de **relationelle kompetencer** til at være i samtaler om ældres drømme, ønsker og behov.

Det er desuden vigtigt, at medarbejderne har et **tilstrækkeligt kendskab til de ældre**, da dette er vigtigt for, at de ældre er trygge ved at åbne sig op om deres drømme, ønsker og behov.

Hvordan er de blevet støttet til dette?

Medarbejderne har gennemført et **kompetenceudviklingsforløb** i vitaliserende kommunikation, som bygger på NLP og Emotional Intelligens. Derudover har der været implementeringsstøtte.

I kompetenceudviklingen var der **fokus på opbygning af relationskompetencer og samtaler med borgerne**.

Formålet hermed var at styrke medarbejdernes relationelle kompetencer og anvendelsen af samtaleredskabet.

Hvordan er civilsamfundet blevet inddraget?

Der har fra start været en ambition om at **skabe broer mellem ældreplejen og civilsamfundet** med henblik på at indtænke civilsamfundet i at være med til at agere på drømmene. Det har dog vist sig at være en løbende proces, der kræver en del fokus.

På trods af dette har der været **gode erfaringer med at inddrage civilsamfundet** i at agere på de ældres drømme, når de kommer frem i drømmesamtalerne.

Dette har fx gjort sig gældende gennem et koncept kaldet **'Drømmeløber'**, hvor frivillige kan "løbe for" at udleve de ældres drømme. Der er flere positive erfaringer med konceptet. Det har blandt andet vist sig at være nemmere at rekruttere frivillige grundet en mere ad hoc-baseret måde at være frivillig på.

“Jeg har fået øjnene op for, at det bare er små ”lysglimt”, der kan betyde rigtig meget!

Frivillig drømmeløber

Hvilken betydning har det, når civilsamfundet indtænkes?

Betydning for de ældre

- › Ældre, der har oplevet, at der bliver ageret på deres drømme, fortæller, at det er både **betydnings- og meningsfuldt** for dem. De får positive afbræk i hverdagen, og det sætter tanker i gang, når man får lov til at udleve drømmene.
- › De ældres drømme handler primært om at få vækket minder til live og at kunne gøre ting, man tidligere har kunnet. Når der ageres på disse drømme, **bringes minder frem, og de ældre oplever en følelse af frihed.**

Betydning for medarbejderne i ældreplejen

- › Medarbejderne oplever, at samarbejdet med civilsamfundet betyder, at det er **nemmere at gå ind i drømmesamtalerne**, fordi der er nogle til at gribe og agere på de ældres drømme, når de kommer frem i samtalerne.
- › Hos nogle medarbejdere er der desuden en oplevelse af, at samarbejdet med civilsamfundet betyder, at de får **frigivet tid til andre opgaver eller til at fordybe sig hos en mindre gruppe ældre.** Det kan dermed lette tidspresset.

Betydning for frivillige i civilsamfundet

- › De frivillige oplever, at det har stor værdi for dem, når de indtænkes i at være med til at udleve drømmene. De oplever, at de **gør en positiv forskel** for de ældre, og de får selv værdi af at hjælpe til og gøre andre glade.
- › For flere frivillige er det desuden blevet klart, at det ofte **ikke er meget tidskrævende at lave en frivillig indsats, der dog stadig har stor værdi for ældre.** Det betyder, at mange har mod på at melde sig som frivillig igen.

Hvilke kommuner har været en del af drømmesamtaler?

Der er **seks kommuner**, der har været omdrejningspunkt for evalueringen. Det drejer sig om Hjørring, Kerteminde, Langeland, Slagelse, Gentofte og Rudersdal kommune. Disse kommuner har været de første til at arbejde med at implementere drømmesamtalerne og indgår derfor i evalueringen. Siden er flere kommuner og andre aktører i ældreplejen kommet til.

Medarbejdere og ledere i disse kommuner har desuden deltaget i **kompetenceudviklingen** samt de forskellige **implementeringsaktiviteter**.

De kommuner og andre aktører, der er kommet til efterfølgende, er angivet med en stjerne på kortet, mens de seks kommuner, der er omdrejningspunkt for evalueringen, fremgår med en cirkel.

Grundlaget for denne rapport

- › Dette er en gennemgang af **hovedkonklusionerne fra evalueringsrapporten "Evaluering af Drømmesamtaler"**. Rapporten bygger på medarbejdere og lederes svar på et tværgående spørgeskema, deltagerobservationer af drømmesamtaler samt interviews med ældre, ledere, medarbejdere og civilsamfundsaktører i de seks casekommuner, som var de første til at afprøve drømmesamtalerne.
- › **Formålet med den samlede evalueringsrapport** er at indsamle, analysere og evaluere implementeringen af drømmesamtaler samt deres betydning for ældres livskvalitet og oplevelse af værdighed. Det er derudover håbet, at evalueringen, med sit summative sigte, kan inspirere andre kommuner og civilsamfundsaktører til at arbejde med drømmesamtaler og styrke relationsarbejdet.
- › Hvis du er nysgerrig på at dykke mere ned i drømmesamtalerne, og erfaringerne hermed, henviser vi således til den samlede evalueringsrapport, der kan tilgås via: www.aeldresagen.dk/evaluering-droemmesamtaler.

For mere information om evalueringen kontakt:

Dorit Wahl-Brink, Partner Marselisborg
dwb@marselisborg.org
Tlf: 21 73 37 35

Marselisborg – en del af Carelink Gruppen
Kampmannsgade 1, 5. sal
1604 København K

MARSELISBORG
CONSULTING

For mere information om Drømmesamtaler kontakt:

Signe Mathilde Dalsgård, Projektleder Ældre Sagen
smd@aeldresagen.dk
Tlf: 30 45 82 51

Ældre Sagen
Snorresgade 17-19,
2300 København S

Ældre **Sagen**